

23-09-11 Pia Carlsson

Pia växte upp på olika fyrplatser

Ödslig men trygg och lycklig barndom som gjorde henne till en främling

Det är svårt att föreställa sig hur det skulle vara att tillbringa sin barndom på en isolerad fyrplats, helt hänvisad till några få vuxna och barn.

Textilkonstnärinnan Pia Carlsson, som bland annat bott på Nidingen, medger att det ibland var ödsligt men samtidigt var det en fantastisk uppväxt.

__Det är klart att det var speciellt. Men alla som lever så isolerat blir naturmänniskor, säger hon.

Pia älskar att vara utomhus och cyklar nästan varje dag till sitt jobb hos Gruvan i Kungsbacka från hemmet på Fyrmästarvägen i Gottskär. Det är en rejäl tur på tre mil fram och tillbaka.

Fyrmästargatan är uppkallad efter hennes pappa och huset, som föräldrarna byggde 1958, var första åretruntbostaden på gatan. För några år sedan köpte Pia ut sina fyra syskon.

I år är det 35 år sedan hon steg i land för gott. I och med att pappan gick i pension var Nidingen inte längre hennes andra hem utan bara ett utflyktsmål precis som ön är för alla andra. Och så gott som varje sommar gör hon besök där ute på ön.

__Jag känner varenda sten på Nidingen. Vi hade aldrig några restriktioner och vi levde på stränderna, vi badade och spelade bollspel. Vi brukade plocka musslor och vi åt hummer till frukost nästan varje dag, minns Pia.

Jobbet som fyrmästare gick i arv på båda sidorna i Pias familj. När pappan, som hade nio syskon, föddes var farfadern fyrmästare på Bjuröklubb i Västerbotten.

Pia är själv född i Öregrund där hennes pappa var stationerad på ett fyrskepp. När hon var fem år flyttade familjen, som då hade tre barn, till Gotska Sandön.

På den en kvadratmil stora ön bodde endast fem familjer och Pia tyckte att hon hade kommit till paradiset på jorden.

__Vi var 25 personer på ön och det gick en elev i varje klass i skolan, berättar hon. Det var ett mycket speciellt liv. Barnen präglades av naturen och årstiderna och de deltog regelbundet i fisket.

Små obetydliga händelser blev stora för henne. Som att komma i land och köpa en glass. Men den isolerade tillvaron gjorde henne känslig för stress när hon lämnade ön.

__Jag hade en underbar och trygg barndom på Gotska Sandön. Men det var så mycket man inte kände till. Det farligaste var andra barn. Jag visste inte hur man

umgicks med dem och jag visste inte hur man åkte buss och gjorde andra saker, säger hon.

Trots att alla levde så isolerat och var helt hänvisade till varandra umgicks de fem familjerna inte särskilt mycket. Det var aldrig något spring mellan husen och de vuxna träffades bara vid större födelsedagar och händelser.

_Jag vet inte riktigt varför. Men det var viktigt att hålla distans och visa respekt. Och jag tror att det berodde på att det var nödvändigt att hålla sams. Fyrgubbarna jobbade ihop och det gick inte att bli ovänner där ute på ön och då var det bra att hålla lite avstånd, säger hon.

Det var också långt till läkare och sjukhus och med tiden började Pias mamma oro sig för att det skulle kunna hända något med de fem barnen på den isolerade ön. 1952 lämnade familjen Gotska Sandön och flyttade till Nidingen.

På den tiden bodde fyra familjer på fyrplatsen utanför Onsala men det fanns inte längre någon skola på ön. Så Pias mamma stannade i land med alla barnen men tillbringade lov och alla ledigheter på Nidingen.

_Mamma lärde sig köra bil där ute med min brors lilla Austin, berättar Pia.

När hon blev tonåring var det inte längre kul att vara på Nidingen och med tiden flyttade hon till Göteborg. Hon utbildade sig vid Konstindustriskolan där hon också träffade sin blivande man. Paret fick så småningom fyra barn och Pia blev känd textilkonstnär och medlem i Fjäre Gruppen.

Sedan några år tillbaka är hon tillbaka i Gottskär och vid klart väder kan hon se Nidingen. Än idag kan hon känna hur präglad hon blivit av uppväxten på olika fyrplatser.

_Jag hade en speciell men trygg och underbar barndom. Men jag har alltid känt mig lite främmande överallt och när jag kom till skolan här i Onsala kände jag mig som en utbölning. Jag trivs helt enkelt med att vara ensam, konstaterar Pia Carlsson.

BOEL TÖPEL

